

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

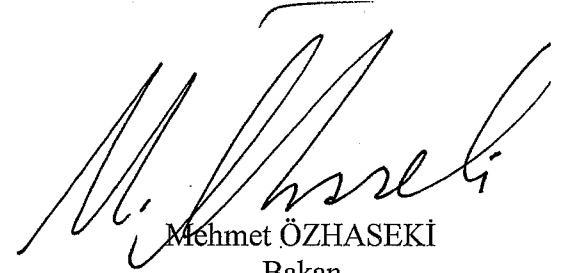
Sayı :30824082-610 — 8611 610
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

25 Ocak 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/6152
42 44

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÇİÇEK OTLU'NUN
TBMM 7/6152 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Yıldız Dağlarından doğan ve Ege Denizine dökülen 283 kilometre uzunluğundaki Ergene Nehri, 12 bin 438.2 kilometre kare Ergene Havzasının ana su kaynağıdır. Saray İlçesine kadar 1. derece yüksek kaliteli su olarak gelmekte ve içinde çeşitli balıklar, canlılar yaşamaktadır. Ergene Nehrinin ve kolları civarında yer alan organize sanayi bölgeleri (OSB), münferit sanayi tesisleri, imalathaneler ve Avrupa serbest bölgesi bulunmaktadır. Ergene Nehri 1970'li yıllardan beri, plansız sanayileşme, yanlış tarımsal uygulamalar, evsel atıklar nedeniyle yoğun kirlilik yaşanmakta, bu kirlilik havzadaki tarım alanlarına, ekosisteme ve halk sağlığına telafisi imkansız zararlar vermektedir.

2011 yılında hazırlanan Ergene Havzası Koruma Eylem Planı ile Ergene Nehrinin su kalitesinin 2.sınıf su kalitesi seviyesine erişmesi amaçlanmasına karşın, mevcut işletmelerin bir bölümünde atıksu arıtma tesislerindeki arıtma iyileştirilmemiş, Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı uygulanmamıştır. 2019 yılında yayınlanan Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri Tebliğine karşın maliyeti nedeniyle çoğu işletmede SAİS kabini de kurulmamıştır. Edirne Uzunköprü Belediyesi'nin 22-09-2023 tarihinde Ergene Nehri için yaptırılan su analizinde mayıs ayında yapılan ölçümlerde 3. derece kirli çıkan Ergene Nehrinin eylül ayı sonundaki analizde kirlilik derecesinin en kirli su olan 4. dereceye çıktığı görülmüştür. Bilim insanları, azot, fosfor yükleri açısından nehrin o örnek alınan bölgelerinde kirliliğin artmasının tarım ve kanalizasyon deşarjlarından kaynaklı olduğunu, kontrolün bu bölgelerde daha sık yapılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca, Marmara Denizindeki kirliliğin en büyük nedenlerinden biri olarak Ergene Derin Deniz Deşarjı ile ileri arıtma yapılmadan Ergene Nehrinin kirli sularının deşarj edilmesi olduğu iddia edilmektedir.

1-Bakanlığınız, Ergene Nehri için hangi aralıklarla, hangi noktalarda saha tespit ve su kirliliği analizi çalışmaları yapmaktadır? Yapılan çalışmaların sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

2-2872 Sayılı Çevre Kanununa istinaden son bir yılda Ergene Nehrinin etrafındaki kaç tesisin denetimi yapılmıştır? Ergene Nehrini kirlettiği için yaptırım uygulanan işletmeler var mıdır? Etkin denetimler yapılmadığı iddiasına ilişkin açıklamanız var mıdır?

3-Ergene Nehrinde kirliliği engellemek için Ergene havzasında yoğun yapılaşma ve sanayileşme baskısını ortadan kaldıracak çalışmalarınız var mıdır?

4-Mevcut eylem planlarına rağmen Ergene Nehrinin temizlenememesinin gerekçesi nedir? Ergene Nehri, tarımsal alanların sulanabileceği, canlıların yaşayabileceği düzeye ne zaman getirilecektir?

5-Ergene Nehrinin kirli sularının Marmara Denizi'ne deşarj edilmesi faaliyetlerinin Tekirdağ Ergene Derin Deniz Deşarj A.Ş. tarafından yapılmasının kamu yararı taşımadığı, özel şirket tarafından değil, kamu eliyle yapılması gerektiği iddialarına ilişkin açıklamanız var mıdır? Kamu hizmetinin özel şirket tarafından yapılmasının gerekçesi nedir?

6-Endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerin yarattığı kirlilik sonucu halk sağlığı tehdidi haline dönüşen Ergene Nehrinin tarımsal alanlara, ekosisteme ve halk sağlığına verdiği zararların tespitine ilişkin Bakanlığınızın yaptığı çalışma var mıdır?

7-Ergene Havzasında kurulu kapasitesi 5000-10000 m3 gün olan atıksu arıtma tesislerinin kaç tanesi 7/24 online izlenmektedir? Birçok işletmenin maliyetinden dolayı SAİS kabinleri kurmadıkları iddiası doğru mudur?

8-Son bir yılda Ergene Nehrinin etrafında kurulacak kaç projeye onay verilmiştir? Bu projelerden hangilerinin ÇED gerekli değildir kararı vardır?

9-Temiz su hakkının en temel insan hakkı olduğu ve Türkiye'nin su stresi altında bulunduğu dikkate alınarak Türkiye'de su varlıklarını bütüncül olarak koruyacak su kanunu çıkartılacak mıdır?

10-Ergene Nehrinin kirlenmesine neden olan tarımsal ilaçların bilinçli kullanılmasının sağlanması için ilgili kurumlarla işbirliğiniz var mıdır?

CEVAP

Kirletici kaynakların kontrol altına alınarak su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla alıcı ortamda ve kirletici kaynaklardaki izleme ve denetimler yapılmakta olup, Bakanlığımızca 2013 yılından beri yürütülen Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı (EKİP) kapsamında Ergene Havzasında 6'sı sıcak nokta olmak üzere 13 noktada izleme çalışmaları yürütülerek Ergene havzasının su kalitesi belirlenmektedir. 8 nokta Ergene Nehri, 5 nokta ise yan kolları (Evrensekiz Deresi, Ergene Deresi, Köprüaltı Deresi) olmak üzere membadan mansaba izleme çalışmaları devam etmektedir. Bu noktalardan 6 nokta Tekirdağ, 4 nokta Kırklareli, 3 nokta ise Edirne İlinde yer almaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez teşkilatı ve İl Müdürlüklerimizde görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve kirliliğe sebebiyet veren işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu ilgili maddelerince idari yaptırım uygulanmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunmaktadır.

Bakanlığımız tarafından Ergene Havzası'nda son bir yılda su kirliliğinin önlenmesine ilişkin 395 denetim gerçekleştirilmiş, denetimler sonucunda 57 tesise toplamda 25.738.025 TL idari yaptırım uygulanmış, 3 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.

Bakanlığımızca Ergene Nehrinin su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği deşarj standartlarında kirlilik parametresi olan Kimyasal Oksijen İhtiyacı parametresinde 2019/17 sayılı Ergene Nehrinde Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi ile kısıtlama getirilmiştir. Ergene Havzasına deşarj yapan sanayi tesisleri ile evsel atıksu arıtma tesisleri için SKKY Tablo 5 - Tablo 25 kapsamında yer alan KOİ parametresinde sektörlere göre değişik oranlarda (%30-50) kısıtlamaya gidilmiştir.

Ergene Havzası Koruma Eylem Planı kapsamında; 8 adet OSB'nin atık sularının 5 ayrı noktada (Ergene-1 OSB AAT, Ergene-2 OSB AAT, Muratlı OSB AAT, Çorlu-1 OSB AAT ve Velimeşe OSB AAT) toplanarak ortak Kimyasal İleri Biyolojik arıtmalarda arıtılması planlanmış olup merkezi atıksu arıtma tesisleri büyük oranda tamamlanmıştır.

Ergene Havzasında SAİS Tebliğ gereği kurulu kapasitesi 5000 m³/gün olan Tekirdağ'da 11,

Kırklareli’nde 4, Edirne’de ise 1 adet olmak üzere 16 adet tesiste SAİS izleme istasyonu bulunmaktadır. Bu tesisler Bakanlığımızca online 7/24 izlenmektedir.

Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri Tebliğ gereğinde alıcı ortama deşarj eden tesisler maliyete bakmaksızın çıkışlarına sürekli atıksu izleme istasyonlarını kurma zorunluluğı bulunmaktadır.

Bakanlığımız (ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü) internet sayfasından <https://ced.csb.gov.tr> link adresindeki "**ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME (ÇED) İŞLEMLERİ**" ana başlığı altında yer alan "**ÇED Kararları**" başlığındaki "**ÇED Olumlu Kararları**" ve "**ÇED Olumsuz ve İptal/İade Proje Kararları**" alt başlıklarındaki dosyalardan, ayrıca Genel Müdürlüğümüz ve 81 İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüklerinin internet sayfası "**Duyurular**" başlığı altında yer alan "**ÇED Duyurularına ulaşmak için tıklayınız**" başlığından (<https://eced-duyuru.csb.gov.tr/eced-prod/duyurular.xhtml>) ÇED süreci başlamış, devam eden ve tamamlanmış olan projelere ait bilgiler halkın erişimine sunulmaktadır. **ÇED Olumsuzveİptal/İade Proje Kararları**" alt başlıklarındaki dosyalardan, ayrıca Genel Müdürlüğümüz ve 81 İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüklerinin internet sayfası "**Duyurular**" başlığı altında yer alan "**ÇED Duyurularına ulaşmak için tıklayınız**" başlığından (<https://eced-duyuru.csb.gov.tr/eced-prod/duyurular.xhtml>) ÇED süreci başlamış, devam eden ve tamamlanmış olan projelere ait bilgiler halkın erişimine sunulmaktadır.

ÇED kararlarının illere ve yıllara göre dağılımına, Bakanlığımız internet sayfasında (<https://ced.csb.gov.tr>) "**Resmi İstatistikler**" başlığında yer alan ÇED İstatistiklerinden erişim sağlanabilmektedir.